

بازار روبه گسترش بیمه روسیه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

● مترجم: ابوالقاسم راه چمنی

همسایگان این کشور شامل نروژ و فنلاند در شمال غرب، استونی لتونی، بلاروس و اوکراین در غرب، گرجستان و آذربایجان در جنوب غرب و قزاقستان، قزاقستان و چین در جنوب هستند. روسیه آب و هوایی قاره‌ای دارد که در مناطق شمالی و سیبری بسیار سرد و مناطقی همچون سواحل دریای سیاه نیمه استوایی است.

ب) جمعیت و ترکیب قومی
روسیه در حال حاضر ۱۴۳/۷۸۲/۳۳۸ نفر جمعیت دارد و ششمین کشور جهان از نظر جمعیت به شمار می‌آید. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی جمعیت این کشور رو به کاهش گذارده است. یکی از دلایل این وضعیت مشکلات اقتصادی روسیه بوده که باعث

سرزمین و مردم روسیه

الف) ویژگی‌های جغرافیایی

روسیه از نظر قلمرو جغرافیایی پهناورترین کشور جهان به‌شمار می‌آید به گونه‌ای که از دریای بالتیک در شرق اروپا تا اقیانوس آرام گسترده شده و فاصله بین شرق و غرب این کشور ۸۰۰۰ کیلومتر است. از شمال نیز به اقیانوس منجمد شمالی و از جنوب به دریای سیاه، منطقه قفقاز و رشته کوه‌های آلتای و سایان محدود می‌شود و فاصله بین شمال تا جنوب این کشور بین ۲۴۰۰ تا ۴۰۰۰ کیلومتر است. این کشور پهناور ۱۷/۰۷۰/۹۴۹ کیلومتر مربع مساحت دارد. کوه البروس (Elbrus) در قفقاز با ارتفاع ۵۶۳۳ متر بلندترین قله این کشور است.

**■ روسیه میراث دار
اقتصاد دستوری
مارکسیست - لنینیستی
دوران اتحاد جماهیر
شوروی سابق است
ویژگی اصلی این
اقتصاد وجود نداشتن
بخش خصوصی بود**

(Varangians) به این منطقه رسیدند. آنان در سال ۸۶۲ به رهبری روریک (Rurik) در شهر نووگورد حکومتی بنا نهادند. پس از روریک اولک (Oleg) به حکومت رسید. وی که از سال ۸۷۹ تا ۹۱۲ سلطنت کرد، مقر حکومتی خود را به کیف (Kiev) منتقل کرد. وی اسلاوهای شرقی را متحد نمود و آنان را از قید حکومت خزرها رها ساخت و با امپراتوری بیزانس پیمان تجاری منعقد کرد. در دوره حکومت اسویاتوسلاو (Sviatoslav) که بین سال‌های ۹۶۴ تا ۹۷۲ میلادی بود حکومت آنان به اوج قدرت و شکوفایی خود رسید. ولادیمیر اول در سال ۹۸۸ میلادی با پذیرش ارتدوکس یونانی مسیحیت رادین رسمی روسیه اعلام کرد و به این ترتیب نفوذ فرهنگی امپراتوری بیزانس در این منطقه رو به فزونی نهاد. مغول‌ها در سال ۱۲۳۷ به روسیه حمله کردند و تمامی شهرهای آن به جز نووگورد (Novgorod) و پسکوف (Pskov) را ویران کردند. مغول‌ها جنوب و شرق روسیه را به مدت سه قرن اشغال کردند و امپراتوری آنها که «اردوی زرین» نام داشت تا سال ۴۸۰ میلادی ادامه یافت، اقوام مناطق دوک نشین روسیه به تدریج با یکدیگر متحد شدند و توانستند حکومت مرکزی قدرتمندی در مسکو بنا نهند و امپراتوری روسیه را تشکیل دهند. این امپراتوری تا سال ۱۹۱۷ ادامه یافت. در جنگ جهانی اول که روسیه با فرانسه و بریتانیا متحد بود به دلیل قطع ارتباط با آنان متحمل شکست‌های سنگینی از آلمان واتریش گردید. در سال ۱۹۱۷ تورم و کمبودهای گسترده‌ای در سراسر روسیه پدیدار شد و نظامیان شرکت‌کننده در جنگ جهانی اول نیز بر خورد بدی با مردم داشتند. این عوامل سبب شد انقلاب گسترده‌ای در روسیه به وقوع بپیوندد که به «انقلاب فوریه» شهرت یافت. در این انقلاب «نیکلای دوم» امپراتور روسیه ساقط شده و در جولای ۱۹۱۸ اعدام گردید. پس از سقوط نیکلای دوم حکومت‌های انتقالی نتوانستند سلطه حکومت مرکزی را برقرار کنند و سقوط کردند. سرانجام در هفتم نوامبر ۱۹۱۷ بلشویک‌ها به رهبری لنین حکومت را در دست گرفتند. روسیه در مارس سال ۱۹۱۸ با امضای پیمان «برست - لیتووسک» (Brest-Litovsk) از جنگ جهانی اول کناره گرفت. بر اساس این پیمان روسیه برخی از سرزمین‌ها و مناطق خود را از دست داد. اندکی پس از امضای این پیمان و در اعتراض به شرایط نا عادلانه آن، جنگ داخلی در روسیه آغاز شد و با دخالت کشورهای خارجی شعله‌ورتر گردید. این جنگ داخلی تا سال ۱۹۲۰ ادامه یافت و در پایان آن حکومت اتحاد جماهیر شوروی پدیدار شد. حکومت اتحاد جماهیر شوروی تا سال ۱۹۹۱ ادامه یافت تا اینکه در این سال امپراتوری شوروی فرو پاشید و جمهوری‌های پانزده‌گانه تشکیل دهنده آن استقلال خود را باز یافتند. روسیه در سال‌های پس از فروپاشی شوروی تلاش کرده است بر اساس مدل اقتصاد بازار آزاد، زیرساخت‌های کشور را بازسازی کند.

کاهش زاد و ولد در این کشور شده است. دلیل دیگر نیز این بوده که نظام بهداشتی و درمانی روسیه پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی با نابسامانی‌ها و مشکلات زیادی روبه‌رو بوده است به گونه‌ای که متوسط امید به زندگی در میان مردان در این کشور ۶۰ سال است. البته مهاجرت اقلیت‌های روس از سایر جمهوری‌های اتحاد جماهیر شوروی سابق به روسیه، اندکی روند کاهش جمعیت را کند کرده است. حداقل ۶۰ گروه قومی در روسیه وجود دارد ولی اکثریت ۸۳ درصدی جمعیت این کشور روس هستند. اوکراینی‌ها ۳ درصد و تاتارها نیز ۳ درصد جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند. ۱۱ درصد بقیه جمعیت این کشور شامل باشقرها، چوواش‌ها، کومی‌ها اودمورت‌ها، ماری‌ها، مودوویان‌ها، یهودیان، ژرمن‌ها، ارمنی‌ها هستند. زبان رسمی این کشور روسی است. فدراسیون روسیه دارای ۲۱ جمهوری است. به دلیل دین ستیزی حاکم در زمان اتحاد جماهیر شوروی، بیشتر مردم روسیه به هیچ دینی اعتقاد ندارند. کلیسای ارتدوکس روسیه که در مسکو مستقر است فقط حدود ۶۰ میلیون پیرو دارد. البته باید گفت پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی این رقم به تدریج در حال افزایش است. پیروانی از دین مبین اسلام، بودیسم و یهود نیز در این کشور وجود دارد. آموزش تا سال هشتم در این کشور اجباری است. حدود ۵۰۰ موسسه آموزش عالی در روسیه وجود دارد که بیش از ۲۸ میلیون دانشجو در آن تحصیل می‌کند.

پیشینه تاریخی

شواهد تاریخی موجود نشان می‌دهد که منطقه اروپایی نشین روسیه از عصر پارینه‌سنگی ماوا و مسکن انسان‌ها بوده است. در قرن هفتم پیش از میلاد سواحل شمالی دریای سیاه و شبه جزیره کریمه تحت حاکمیت سیتیان‌ها (Seythians) بود تا اینکه در قرن سوم پیش از میلاد سارماتیان‌ها (Sarmatian) حکومت آنها را ساقط کرده و بر این منطقه مسلط شدند. پس از آن استپ‌های (Steppes) باز روسیه مورد تهاجم اقوام مختلفی مانند ژرمن‌ها (قرن سوم میلادی) هون‌های (Huns) آسیایی (قرن چهارم میلادی) و ترک‌های آوار (Avars) در قرن ششم قرار گرفت. در قرن هفتم میلادی خزرها حکومت قدرتمندی در جنوب روسیه بنا نهادند. در قرن هشتم میلادی نیز بلغاری‌های شرقی امپراتوری خود را در منطقه ولگا (Volga) تأسیس کردند. اسلاوهای شرقی در قرن نهم میلادی در مناطقی همچون اوکراین شمالی، بلاروس، نووگورد (Novgorod) و اسمولنسک (Smolensk) مستقر شدند و مستعمراتی در شرق و شمال رود ولگا به وجود آوردند. ریشه و اصل کشور روسیه به قرن نهم میلادی بازمی‌گردد و آن زمانی است که بازرگانان و جنگاوران اسکاندنیای مشهور به وارانجیانز

اقتصاد روسیه

روسیه میراث دار اقتصاد دستوری مارکسیست - لنینیستی دوران اتحاد جماهیر شوروی سابق است. ویژگی اصلی این اقتصاد وجود نداشتن بخش خصوصی بود. تمامی فعالیت‌های اقتصادی متعلق به دولت بود و افراد فقط برای کاری که انجام می‌دادند حقوق دریافت می‌کردند. فعالیت‌های کشاورزی نیز تقریباً به صورت کامل دولتی بود و تمامی زمین‌های کشاورزی یا متعلق به دولت بود یا اینکه به صورت اشتراکی اداره می‌شد. تمامی برنامه‌ریزی‌های اقتصادی را دولت به صورت متمرکز در مسکو انجام می‌داد. ملاحظات و نیروهای بازار در

تصمیم‌گیری‌ها هیچ نقشی نداشت.

در سال ۱۹۸۹ یعنی آخرین سال‌های حیات اتحاد جماهیر شوروی نیروی کار حدود ۷۰ میلیون نفر برآورد می‌شد. در دوره حکومت گورباچف (آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی) بسیاری از اصول اقتصاد دستوری شوروی تعدیل شد. سیاست‌های گلاسنوست و پرستروئیکا محدودیت‌ها و کنترل‌های اجتماعی را کاهش داد. در این دوره مالکیت خصوصی محدود در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و تملک زمین مجاز شد. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، نظام اقتصاد بازار در روسیه حاکم شد. در این دوره خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی آغاز شد. البته به جز شرکت‌هایی که بیش از ۱۰ هزار کارگر داشته یا نفت و گاز و دارو تولید می‌کردند. تغییر سریع از نظام اقتصادی متمرکز و دولتی به نظام اقتصادی مبتنی بر بازار سبب بروز هرج و مرج و آشفتگی شد: گروه‌اندکی از روس‌ها از این تغییرات منتفع شده و صاحب ثروت‌های هنگفتی شدند ولی اکثریت جمعیت در دهه ۱۹۹۰ از خصوصی‌سازی و سایر اصلاحات اقتصادی متضرر شدند و سال‌های دشواری را پشت سر گذاشتند.

در سال‌های پایانی دهه ۱۹۹۰ به نظر می‌رسید تورم افسارگسیخته مهار شده و تولیدات صنعتی به تدریج رو به فزونی نهاده است. اما وقوع

بحران در بازارهای مالی آسیا سبب سقوط ارزش روبل در روسیه شد و این کشور در بازپرداخت بدهی‌های خارجی خود با مشکلات جدی مواجه گردید. روسیه تلاش کرد ترتیبات جدیدی برای بازپرداخت بدهی‌های خود برقرار کند تا بخش نوپای مالی این کشور از سقوط رهایی یابد.

در سال ۲۰۰۱ با افزایش قیمت جهانی نفت، اقتصاد روسیه نیز جان تازه‌ای یافت و توانست مشکلات دوره انتقالی را پشت سر گذارد. در سال ۲۰۰۳ قانونی در پارلمان روسیه به تصویب رسید که براساس آن فروش زمین‌های کشاورزی مجاز دانسته شد. البته خارجی‌ها نمی‌توانند زمین‌های کشاورزی را خریداری کنند و فقط می‌توانند آنها را اجاره نمایند. خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی ادامه یافت ولی آهنگ آن کندتر شد.

صادرات روسیه را بیشتر منابع طبیعی مانند نفت، گاز طبیعی، نیکل و الوار تشکیل می‌دهد. به لحاظ اقتصادی روسیه را می‌توان به ۹ منطقه تقسیم کرد:

۱. منطقه اروپایی مرکزی: این منطقه همواره که مسکو در قلب آن قرار دارد مهم‌ترین بخش صنعتی کشور است و محصولات عمده آن عبارت‌اند از: کامیون‌سازی، کشتی‌سازی، ریل راه‌آهن، ماشین‌آلات صنعتی، تجهیزات الکترونیک، منسوجات کتان و پشمی و مواد شیمیایی.

۲. منطقه اروپایی شمالی و شمال غربی: سنت پترزبورگ مرکز این منطقه صنعتی است و محصولات عمده آن شامل ماشین‌آلات صنعتی، تجهیزات الکترونیک، مواد شیمیایی، کشتی‌سازی و ابزار دقیق است.

۳. منطقه ولگا: این منطقه که در امتداد رود ولگا قرار دارد با داشتن سدهای بزرگ یکی از مراکز اصلی تولید برق آبی است. در این منطقه ماشین‌آلات کشاورزی، کشتی، مواد شیمیایی و منسوجات تولید می‌شود. در این منطقه همچنین حوزه‌های نفتی و گاز نیز قرار دارد.

محصولات کشاورزی این منطقه شامل گندم، پنبه، دانه‌های روغنی میوه و سبزی می‌شود. دامداری و شیلات نیز در این منطقه رواج دارد.

۴. قفقاز شمالی: در این منطقه که در شمال آن کوه‌های قفقاز قرار دارد و جنوب آن تا دشت‌های مسطح ادامه می‌یابد، ذخایر عظیمی از نفت، گاز و زغال سنگ کشف شده است. محصولات عمده این منطقه ماشین‌آلات کشاورزی، نفت، گاز و زغال سنگ می‌باشد.

۵. منطقه اورال: این منطقه مرکز تولید آهن و فولاد روسیه است. معادن سنگ آهن، منگنز و آلومینیوم در این منطقه قرار دارد.

۶. سیبری غربی: این منطقه که در شمال آن دشت‌های وسیع و در جنوب آن تپه ماهورهای گسترده قرار دارد به تدریج اهمیت اقتصادی آن افزایش می‌یابد. در این منطقه سدهای بزرگ برای تولید برق آبی قرار دارد. معادن زغال سنگ، پالا پتروشیمی، نفت، کارخانه‌های تولید

**بیمه شخص ثالث
اتومبیل از جولای
سال ۲۰۰۳ در روسیه
اجباری شد و در
حال حاضر بیش از
۲۶ میلیون نفر این
بیمه‌نامه را
خریداری کرده‌اند**

دوره سوم از سال ۱۹۸۸ با تاسیس شرکت خصوصی (ASKO) آغاز شد. زمانی که تاسیس بیمه‌های خصوصی آغاز شد، ناگهان بیش از دو هزار شرکت بیمه در این کشور به ثبت رسید. البته بیشتر این شرکت‌ها با هدف بیمه‌گری تاسیس نشده بودند بلکه اهداف شخصی داشتند مانند برخورداری از معافیت‌های مالیاتی، دسترسی به سود سریع (در بیمه معمولاً خسارات با یک فاصله زمانی مشخص می‌شود) و مواردی از این قبیل.

به دلیل نبود نظارت و ناکافی بودن قوانین و مقررات، بازار بیمه روسیه در سال‌های نخستین این دوره بسیار آشفته بود، از سوی دیگری بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی روسیه فعالیت شرکت‌های بیمه را دشوار کرده بود. اما در سال ۲۰۰۴ و با تصویب قانون جدید بیمه، بازار این کشور به ثبات رسیده و شرایط مساعدی برای فعالیت ایجاد شده است. در مارس ۲۰۰۴ بر اساس فرمان ریاست جمهوری سازمان جدیدی برای نظارت بر صنعت بیمه تاسیس شد. یکی از ویژگی‌های سازمان جدید این بود که نهاد نظارتی از نهاد تدوین مقررات جدا شد. نهاد تدوین مقررات سیاست‌های دولت را در قالب مقررات و آئین‌نامه‌ها عملیاتی می‌کند و نهاد نظارتی نیز بر چگونگی اجرای مقررات در شرکت‌های دولتی نظارت می‌نماید.

صنعت بیمه روسیه در یک نگاه

بالا رفتن قیمت نفت در بازارهای جهانی، رشد اقتصادی روسیه را سرعت بخشیده و وضعیت اقتصادی این کشور را بسیار مطلوب کرده است. از سال ۲۰۰۰ تاکنون تولید ناخالص ملی این کشور سالانه ۷ درصد رشد داشته و قدرت خرید مردم به صورت مستمر افزایش یافته است. افزایش قدرت خرید به شهروندان این کشور امکان داده است برای نخستین بار محصولات بیمه‌ای خریداری کنند. بیمه

جدول ۱) سهم خطوط بیمه‌ای از بازار روسیه در سال ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳

بیمه‌های درمانی اجباری	دیگر بیمه‌های اجباری	بیمه عمر غیر اجباری	بیمه مسئولیت غیر اجباری	بیمه‌های اموال غیر اجباری	بیمه‌های فردی غیر اجباری
۳۰۰۲	۱۹/۶٪	۱٪	۳۴/۶٪	۳۰٪	۱۰/۷٪
۲۰۰۳	۱۷٪	۶/۸٪	۳۴/۵٪	۲۹/۱٪	۹/۶٪

شخص ثالث اتومبیل از جولای ۲۰۰۳ اجباری شد و در حال حاضر بیش از ۲۶ میلیون نفر این بیمه‌نامه را خریداری کرده‌اند. در سال ۲۰۰۴ حق بیمه تولیدی به ۱۳/۳ میلیارد یورو رسید و خسارت پرداختی به ۸/۲ میلیارد یورو بالغ گردید. اما به رغم سودآوری مناسب فعالیت‌های بیمه‌ای، هزینه‌های عملیاتی در این کشور بسیار بالاست و همین امر سبب کاهش خالص سود شرکت‌ها می‌شود. بالا بودن هزینه‌های عملیاتی دلایل متعددی دارد که برخی از آنها را می‌توان چنین برشمرد: اندک بودن فعالیت‌های شرکت‌ها، برخوردار نبودن از

آهن و فولاد و مواد شیمیایی در این منطقه قرار دارد.

۷. سیبری شرقی: فلات سیبری کوهستانی است و رودهای زیادی در آن جریان دارد. راه آهن سراسری سیبری از این منطقه عبور می‌کند و شهرهای مختلف در امتداد آن قرار دارند. معادن زغال سنگ، طلا، گرافیت، سنگ آهن، آلومنیوم، روی و سرب در این منطقه وجود دارد.

۸. سیبری شمالی و شمال شرقی: این منطقه حدود نیمی از مساحت روسیه را تشکیل می‌دهد و کم جمعیت‌ترین و توسعه نیافته‌ترین بخش این کشور است. در این منطقه بزرگ‌ترین ذخایر طلا و الماس صنعتی روسیه وجود دارد.

۹. شرق دور روسیه: در این منطقه که تا اقیانوس آرام امتداد می‌یابد شیلات، شکار و پوست حیوانات رواج دارد. برخی از ماشین‌آلات نیز در این منطقه تولید می‌شود.

تاریخچه صنعت بیمه روسیه

تاریخ صنعت بیمه روسیه را به سه دوره می‌توان تقسیم کرد: پیش از سال ۱۹۱۷، از سال ۱۹۱۷ تا سال ۱۹۸۸ و دوره پس از سال ۱۹۸۹. در دوره نخست صنعت بیمه روسیه به سطح کشورهای پیشرو در این زمینه رسید. پیش از جنگ جهانی اول (۱۹۱۴) روسیه ۱۹ شرکت سهامی بیمه داشت که مجموع دارایی‌های آنها ۳۰۰ میلیون روبل ارزش داشت. این مبلغ معادل یک دهم بودجه سالانه روسیه بود. در سال‌های نخستین قرن بیستم روسیه در زمینه حق بیمه تولیدی در رشته بیمه آتش‌سوزی مقام دوم را در جهان داشت و از نظر مجموع حق بیمه تولیدی جایگاه آن متناسب با سهم آن از تولیدات صنعتی در جهان بود.

در دوره دوم اقتصاد روسیه مبتنی بر برنامه‌ریزی مرکزی و متمرکز بود. در سال ۱۹۱۷ دولت روسیه تمامی شرکت‌های خصوصی

بیمه را ملی کرد و صنعت بیمه به انحصار دولت درآمد. این

دوره ۷۰ سال ادامه یافت. بین سال‌های ۱۹۱۸ تا ۱۹۹۰

قوانین بیمه متناسب با نیازهای انحصاری دولتی بود. در این دوره هیچ قانون مرجعی درباره بیمه وجود نداشت

و فقط برخی مقررات محدود درباره رابطه بیمه‌گران و برخی از بیمه‌گذاران تصویب شده بود. در این دوره زمانی فقط دو شرکت (Rossgostrakh) و (Ingostrakh) وجود داشتند که به صورت حرفه‌ای عملیات بیمه‌گری انجام می‌دادند.

اغلب چنین تصور می‌شود که انحصار دولت در بازار بیمه در سال ۱۹۸۸ با تصویب «قانون شرکت‌های تعاونی» از بین رفت در صورتی که باید گفت در واقع در سال ۱۹۵۸ با تصویب آئین‌نامه‌ای جدید به انحصار دولت پایان داده شد. البته پس از تصویب این آئین‌نامه انحصار دولت در عمل همچنان ادامه یافت.

رشته شرکت RESO - Garantiya با تولید ۷/۷ میلیارد روبل حق بیمه بیشتر از بوده است ۱۰ شرکت مهم بیمه‌های اموال در سال ۲۰۰۳ با تولید حق بیمه‌ای معادل ۴۴/۶ میلیارد یورو/۵/۲۵ درصد از بازار را در اختیار داشته‌اند. (جدول ۲)

در سال ۲۰۰۳ حق بیمه تولید شده بیمه‌های مسئولیت با رشد ۵/۱ درصدی به ۱۲/۹ میلیارد روبل رسید و در همین رشته خسارت‌های پرداختی به ۲/۴ میلیارد روبل بالغ گردید که نشان‌دهنده ۳۶/۳ درصد رشد بود. ۱۰ شرکت مهم در رشته بیمه‌های مسئولیت ۴۲/۱ درصد از بازار را در اختیار داشته‌اند و در سال ۲۰۰۳ میلادی ۵/۴۳ میلیارد روبل حق بیمه تولید کرده‌اند (جدول ۳)

در سال ۲۰۰۳ حق بیمه تولیدی در بخش بیمه‌های عمر ۱۴۹/۴ میلیارد روبل رسید که نسبت به سال پیش از آن ۴۳/۸ درصد افزایش داشت. در این سال خسارت پرداختی بیمه‌های عمر ۱۵۷/۳ میلیارد روبل بود که ۱۵/۵ درصد افزایش را نشان می‌داد. در این رشته شرکت SSO با تولید حق بیمه‌ای بیش از ۳۳/۷ میلیارد روبل بیشتر از بود.

حق بیمه تولیدی در بخش بیمه‌های فردی (به جز بیمه‌های عمر) در سال ۲۰۰۳ میلادی به ۴۱/۵ میلیارد روبل رسید که ۲۹/۴ درصد رشد داشت و ۲۴/۹ میلیارد روبل خسارت در این بخش خسارت پرداخت شد. مهم‌ترین محصولات بیمه‌ای این بخش (بیمه‌های فردی) شامل بیمه‌های حوادث فردی، بیمه‌های درمانی و بیمه‌های مسافرتی می‌شود.

بیمه‌های غیر زندگی

بازار بیمه‌های غیر زندگی روسیه در سال ۲۰۰۴ براساس آمارهای «سازمان آمار فدرال» ۳۸ درصد رشد داشته است. این بازار اگرچه رشد بسیار زیادی را نشان می‌دهد ولی هنوز هم امکان رشد بیشتر در بازار این کشور وجود دارد. گستره ریسک‌هایی که در روسیه تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرند در مقایسه با کشورهای توسعه یافته بسیار کمتر است. براساس آمار

سیستم‌های پیشرفته، نامناسب بودن ساختار تشکیلاتی و اداری شرکت‌ها بهره‌وری پایین و نداشتن خلاقیت و نوآوری. شاید بتوان گفت هنوز هم این گفته چرچیل درباره توصیف روسیه مصداق داشته باشد: «معمایی که در رازی پنهان شده و داخل چيستانی قرار دارد.» صنعت بیمه روسیه این ظرفیت را دارد تا با استفاده از دانش و تخصص بین‌المللی بیشتر شکوفا شود و خود را به بازارهای بین‌المللی پیوند زند.

محصولات بیمه‌ای و وضعیت فروش

در سال ۲۰۰۳ فروش بیمه‌های غیر اجباری اندکی کاهش یافت و از ۷۹/۴ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۷۶/۲ درصد رسید. سهم بیمه‌های انفرادی از بازار بیمه نیز از ۱۰/۷ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۹/۶ درصد در سال ۲۰۰۳ کاهش یافت. بیمه‌های اموال از ۳۰ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۲۹/۱ درصد در سال ۲۰۰۳ رسید و بیمه‌های مسئولیت از ۴/۱ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۳ درصد در سال ۲۰۰۳ کاهش یافت. سهم بیمه‌های عمر از بازار نیز چندان تغییر نکرد و از ۳۴/۶ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۳۴/۵ درصد در سال ۲۰۰۳ رسید.

سهم بیمه‌های اجباری از ۲۰/۶ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۲۲/۸ درصد در سال ۲۰۰۳ رسید. البته باید گفت سهم بیمه‌های درمانی اجباری کاهش یافت و از ۱۹/۶ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۱۷ درصد در سال ۲۰۰۳ رسید (جدول ۱ و نمودار ۱)

براساس آمار وزارت دارایی روسیه مجموع حق بیمه تولیدی در بخش بیمه‌های اختیاری در سال ۲۰۰۳ به ۳۲۹/۵ میلیارد روبل رسید که نشان‌دهنده ۲۸/۲ درصد رشد در مقایسه با سال قبل از آن بود. میزان خسارت پرداختی نیز در این سال به ۲۰۸/۱ میلیارد روبل رسید و ۲۰/۶ درصد نسبت به سال پیش رشد داشت.

در سال ۲۰۰۳ حق بیمه تولیدی در بخش بیمه‌های اموال به ۱۲۵/۷ میلیارد روبل رسید که از رشد ۳۹/۵ درصدی برخوردار بود. خسارت پرداختی در این رشته و در مدت مشابه بالغ بر ۲۳/۵ میلیارد روبل بود که در مقایسه با سال ۲۰۰۲ میلادی ۶۰/۱ درصد رشد داشت. در این

نام شرکت	حق بیمه تولیدی به میلیون روبل روسیه	خسارت پرداختی به میلیون روبل روسیه	ضریب خسارت (درصد)
NESO	۹۴۶	۰	-/۰
Ingosstrakh	۸/۹	۳۱۷	۳۸/۷
Reso-Garantiya	۷۱۵	۴۶۲	۳۶/۶
Russo-Garant	۵۳۴	۲	-/۵
Moskva	۳۷۹	۲	-/۴
Maks	۲۷۸	۵۹	۱۲/۴
Soglasiiye	۴۶۲	۲۵	۹/۶
Rriroda	۳۶۲	۲	-/۸
Military Ic	۳۲۲	۱۱۸	۳۶/۸
Avest-Classic	۳۰۸	۴۱	۱۳/۴
Rosno	۲۹۵	۸۹	۳۰/۰
AIG Russia	۲۳۰	۰	-/۱
Zurich-Russ	۵۴	۶	۱۱/۶
Ost-West Allianz	۳۲	۱	۲/۰

منبع: VSS براساس آمارهای وزارت دارایی روسیه

نام شرکت	حق بیمه تولیدی به میلیون روبل	خسارت پرداختی به میلیون روبل	ضریب خسارت (درصد)
Reso-Garantiya	۷/۶۷۶	۱/۸۱۲	۲۳/۶
Ingosstrakh	۶/۹۷۶	۲/۱۸۲	۳۱/۳
Soglasiiye	۵/۰۳۴	۴۰۶	۸/۱
Capital Strakhovaniye	۴/۸۶۴	۱/۰۷۵	۲۲/۱
National Insurance Group	۴/۴۷۴	۱۵۱	۳/۴
Sogaz	۳/۵۳۱	۳۴۸	۹/۹
URALSIB(Former NIKOIL)	۳/۴۸۶	۵۹۷	۱۷/۱
Priroda	۳/۱۳۹	۳۸۷	۱۲/۳
ROSGOSSTRAKH(Without Subsidiaries)	۲/۷۲۷	۲۹۵	۱۰/۸

منبع: VSS براساس آمارهای وزارت دارایی روسیه

نمودار (۱) ساختار حق بیمه‌های تولیدی در سال ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳

سه شرکت بزرگ حدود ۵۰ درصد بازار بیمه شخص ثالث را در اختیار دارند ۱۵۰ شرکت دیگر هر یک کمتر از یک درصد بازار بیمه ثالث را به خود اختصاص می‌دهند

تعداد شرکت‌های فعال در این رشته بیمه را کاهش دهد. این روند به تازگی آغاز شده است و در سال ۲۰۰۴ پنج شرکت مجوز فعالیت خود را به دلیل کوتاهی در ایفای تعهدات خود در قبال مشتریان از دست دادند.

درباره میزان تعهدات بیمه‌گران در رشته ثالث و میزان حق بیمه در روسیه مسائل متعددی وجود دارد. از یک سو بیمه‌گران با «سازمان فدرال نظارت بر بیمه» وارد مذاکره شده‌اند تا تعرفه‌های مربوط به حق بیمه افزایش یابد. از سوی دیگر سازمان‌هایی که نماینده رانندگان هستند در پی چانه‌زنی و لابی کردن برای کاهش حق بیمه‌ها هستند. به نظر می‌رسد در طول زمان حق بیمه‌ها و پوشش‌های بیمه‌ای افزایش یابد. البته باید در نظر داشت وضعیت یک مالک خودرو در مسکو با وضعیت مالک خودرویی در مناطق دوردست و شهرهای سیبری متفاوت است.

بیمه‌های درمان

بیمه‌های درمان غیراجباری در سال ۲۰۰۴ میلادی ۳۳ درصد رشد داشته است. این رشد به دو دلیل بوده است: نخست اینکه شهروندان روسیه از میزان کیفیت خدمات درمانی که دولت براساس بیمه‌های درمان اجباری ارائه می‌کند، راضی نیستند. دوم اینکه بازار بیمه روسیه چندان توسعه یافته و پیشرفته نیست که دارای دانش تخصصی بالا و کارشناسان بسیار زبده باشد و بر همین اساس شرکت‌های بیمه برای افزایش سوددهی خود روی بیمه‌های درمانی سرمایه‌گذاری کرده‌اند تا بتوانند بیمه‌گذارانی که دارای حقوق‌های ماهیانه بالایی هستند را جذب کنند. در سال ۲۰۰۴ در مجموع بیمه‌های درمان و حوادث ۳۸ درصد رشد داشته‌اند.

بیمه‌های زندگی

روس‌ها نسبت به آینده خود چندان خوشبین نیستند و از سوی دیگر به خانواده خود بسیار علاقه دارند و تمایل دارند هر چه که می‌توانند برای آنها فراهم کنند. بر این اساس انتظار می‌رود که بیمه عمر در این کشور بسیار فراگیر باشد ولی در عمل چنین نیست. یکی

شرکت RONSO که یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های بیمه در این کشور است، فقط ۱۵ درصد از ریسک‌های صنعتی ۶ درصد از ریسک‌های باربری، ۴ درصد ریسک‌های آتش‌سوزی و حوادث پوشش داده است. پیش‌بینی می‌شود این نسبت‌ها در سال‌های آینده به شدت افزایش یابد و به این ترتیب شرکت‌های بیمه میلیاردها یورو حق بیمه تولید کنند.

۷۰ درصد از مجموع حق بیمه تولیدی در روسیه به بیمه‌های اموال اختصاص دارد. در بخش بیمه‌های اموال در سال ۲۰۰۴ بیمه‌های اتومبیل ۷۰ درصد رشد داشته است.

قانون فدرال «بیمه اجباری مسئولیت دارندگان وسایل نقلیه موتوری در قبال اشخاص ثالث» در اول جولای سال ۲۰۰۳ به مرحله اجرا رسید. در حال حاضر ۱۶۹ شرکت مجاز به صدور بیمه‌نامه‌های ثالث هستند. در سال ۲۰۰۳ میلادی ۲۶ میلیون بیمه‌نامه ثالث به ارزش ۱/۳ میلیارد یورو صادر شد. این مبلغ در واقع ۱۳ درصد مجموع حق بیمه‌های تولیدی در بخش بیمه‌های غیرزندگی را تشکیل می‌دهد. برآورد می‌شود که امروزه بیش از ۹۰ درصد خودروها در روسیه از پوشش بیمه ثالث برخوردار باشند.

نکته‌ای که در خصوص بیمه شخص ثالث در روسیه وجود دارد این است که اگرچه این بیمه‌نامه به موجب قانون اجباری است ولی سقف تعهدات آن در مقایسه با کشورهای پیشرفته اندک است. به گونه‌ای که در حال حاضر حداکثر تعهدات مالی هر بیمه‌نامه ۴۵۰۰ یورو می‌باشد. بر همین اساس بیشتر دارندگان وسایل نقلیه معتقدند که این پوشش کافی نیست و پوشش‌های تکمیلی نیز خریداری می‌کنند. سقف تعهدات جانی در هر حادثه نیز ۷۲۰۰ یورو می‌باشد. در صورتی که حادثه منجر به فوت شود تعهد بیمه‌گر فقط به هزینه‌های تشییع جنازه و دفن متوفی محدود می‌شود که از چند صد یورو تجاوز نخواهد کرد. سه شرکت بزرگ یعنی:

Ingostrakh، RESO - Garantiya، Rosgosstrakh حدود ۵۰ درصد بازار بیمه ثالث را در اختیار دارند. ۱۵۰ شرکت دیگر هر یک کمتر از یک درصد بازار بیمه ثالث را به خود اختصاص می‌دهند. به نظر می‌رسد این وضعیت چندان ادامه نیابد و منطبق اقتصادی

روند کلی بازار بیمه روسیه بر این اساس استوار است که به سوی تمرکز و استحکام پیش می‌رود. قانونگذاران و مقام‌های نظارتی صنعت بیمه تمایل و خواست خود را برای بهبود خدمت بیمه‌ای و گسترش رقابت اعلام کرده‌اند. بر همین اساس مقررات جدید شرکت‌های بیمه گرا را ملزم کرده است تا اول جولای ۲۰۰۷ سرمایه خود را افزایش دهند. بر اساس اینکه شرکت بیمه در چه بخشی (بیمه‌های غیر زندگی بیمه‌های زندگی یا بیمه اتکایی) فعالیت کند، موظف شده‌اند حداقل سرمایه خود را به ترتیب تا ۳۰، ۶۰ و ۹۰ میلیون روبل (تقریباً ۰/۸، ۱/۶ و ۳/۲ میلیون یورو) افزایش دهند. به نظر می‌رسد در میان مدت تعداد شرکت‌های بیمه در روسیه از ۵۰ شرکت فراتر نرود.

شبکه توزیع

شهروندان روسی هنوز نمی‌توانند در این کشور از طریق تلفن یا اینترنت بیمه‌نامه خریداری کنند. به همین دلیل شبکه توزیع برای ارائه محصولات بیمه‌ای به شهروندان اهمیت بسیاری دارد ولی در این کشور هنوز شبکه نمایندگان بیمه گسترش چندانی نیافته است. به همین دلیل بیمه‌گران برای حل مشکل توزیع محصولات بیمه‌ای برای فروش بیمه‌نامه به بانک‌ها روی آورده‌اند.

به تدریج که بازار بیمه روسیه گسترش می‌یابد، شبکه فروش نیز شکل می‌گیرد و توسعه پیدا می‌کند تا محصولات آسان‌تر و ارزان‌تر به دست مشتریان برسد.

بیشتر کارگزاران بین‌المللی بیمه در مسکو حضور دارند تا به مشتریان چند ملیتی خدمات ارائه کنند یا به عنوان کارگزار بیمه اتکایی فعالیت نمایند. کارگزاران محلی اندکی در روسیه وجود دارد و شبکه نمایندگی شرکت‌های بیمه بسیار محدود و اندک است. بانک و بیمه نیز هنوز در مراحل اولیه شکل‌گیری است.

بیمه اتکایی در روسیه

در بازار بیمه روسیه سه گروه خدمات بیمه‌های اتکایی ارائه می‌کنند: شرکت بیمه اتکایی روسی شرکت‌های بیمه اتکایی خارجی شرکت‌های بیمه مستقیم که بیمه‌های اتکایی داخلی را می‌پذیرند مورد آخر این گونه می‌توان توضیح داد که یک شرکت بیمه مستقیم در صورتی بیمه اتکایی خود را به شرکت دیگر واگذار می‌کند که بر اساس اصل متقابل از همان شرکت بیمه اتکایی قبول کند. البته این وضعیت تا سال ۲۰۰۴ ادامه داشت و در این سال باتصویب قانون جدید فقط شرکت‌های بیمه اتکایی مجاز به صدور بیمه‌نامه اتکایی شدند و بیمه‌گران مستقیم از این حق محروم شدند مگر اینکه پروانه جدیدی برای آن بگیرند.

بر اساس قانون جدید بیمه، شرکت‌هایی که دارای پروانه صدور

از علت‌های توسعه نیافتگی بازار بیمه‌های عمر در روسیه آگاهی نداشتن مردم از محصولات بیمه‌ای و مزایای آنهاست. علت‌های دیگر چنین ذکر شده است: پایین بودن حقوق و دستمزدها، ضعیف بودن شبکه توزیع محصولات بیمه‌ای و نهایتاً بی‌اعتمادی به مؤسسات پولی و مالی. به دلیل همین توسعه نیافتگی مجموع حق بیمه تولیدی در بخش بیمه‌های عمر در سال ۲۰۰۴ به ۲/۹ میلیارد یورو بالغ گردید. هر چند که برخی از کارشناسان معتقدند این آمار که نهاد نظارتی بیمه آنها را اعلام کرده کمی اغراق‌آمیز است. آنان معتقدند رقم واقعی حق بیمه تولیدی در بخش بیمه‌های عمر در

سال ۲۰۰۴ میلادی ۱۴۴۰ میلیون یورو بوده است. تفاوت موجود بین این دو رقم این‌گونه توضیح داده می‌شود که برخی از بیمه‌گذاران برای برخورداری از معافیت مالیاتی و بدون اینکه پوشش بیمه‌ای تهیه کرده باشند، خرید بیمه‌نامه را در اظهار نامه‌های مالیاتی آورده‌اند. نهادهای نظارتی در این کشور در تلاش هستند تا از چنین اقداماتی جلوگیری کنند.

تحلیل‌گران بازار بیمه روسیه معتقدند در میان مدت حق بیمه‌های تولیدی در بخش بیمه‌های عمر حداقل ۱۰ برابر خواهد شد. آنان بر این نکته اتفاق نظر دارند که این بخش از توان بالقوه زیادی برای گسترش برخوردار است و به طور متوسط سالانه ۵۰ درصد رشد خواهد کرد.

اگر سرانه حق بیمه در بخش بیمه‌های زندگی به ۴۰ یورو در سال برسد (همانند کشورهای اروپای شرقی) در این صورت بازار این بخش به بیش از ۵/۵۷ میلیارد یورو خواهد رسید. البته تحقق چنین امری مستلزم بهبود شرایط اقتصادی، بهینه‌سازی و گسترش شبکه فروش (نمایندگان، کارگزاران، بانک - بیمه‌ها و غیره) و افزایش آگاهی شهروندان نسبت به مزایای بیمه است.

تمرکز بازار

■ حضور در بازار بیمه روسیه چندان آسان نیست ولی موانع موجود برای شرکت‌های بیمه متعلق به کشورهای عضو اتحادیه اروپا به تدریج برداشته شده است به طوری که در پایان سال ۲۰۰۴ بیمه‌گران خارجی حدود ۵ درصد بازار این کشور را در اختیار داشتند

شرکت‌های بین‌المللی برای دسترسی به بازار بیمه روسیه راهکارهای مختلفی اندیشیده‌اند. این راهکارهای شامل تاسیس شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های بیمه روسی یا خرید شرکت‌های بیمه و ادغام آنها می‌باشد. شرکت‌های روسی نیز خواستار سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های بین‌المللی هستند. برخی از مزیت‌ها و چالش‌ها در اقتصاد روسیه برای حضور شرکت‌های خارجی در جدول ۴ ذکر شده است.

قوانین و مقررات و نهاد نظارتی صنعت بیمه روسیه

بر اساس قانون «ساماندهی عملیات بیمه در فدراسیون روسیه» وظیفه تدوین قوانین و مقررات و نظارت بر شرکت‌های بیمه بر عهده «سازمان فدرال نظارت بر بیمه» و دفاتر منطقه‌ای آن است. نهاد نظارتی بیمه دارای اختیارات زیر است:

- صدور پروانه شرکت‌های بیمه
- تعیین شرایط و مقررات مربوط به بیمه‌گری و بیمه‌اتکایی
- تعیین تعرفه‌ها و قیمت‌ها در بیمه‌های اجباری
- تعیین استانداردها و معیارهای قانونی برای توانگری مالی شرکت‌های بیمه
- تعیین شرایط و الزامات قانونی درباره اسامه شرکت‌های بیمه و چگونگی سرمایه‌گذاری آنها
- تعیین میزان حداکثر قبول مسئولیت و تعهد بدون واگذاری اتکایی
- تعیین قواعد و مقررات مربوط به حسابداری شرکت‌های بیمه و تعیین معیارهایی برای افشای اطلاعات مورد نیاز نهاد نظارتی سازمان نظارتی بیمه اسناد و بخش نامه‌هایی درباره فعالیت‌های بیمه‌ای و استانداردهای مورد نیاز آن تدوین می‌کند. این سازمان همچنین پیش‌نویس قوانین مورد نیاز صنعت بیمه را تهیه می‌کند و در فرآیند قانون‌گذاری مشارکت می‌کند.
- سازمان نظارتی برای اجرای نظارت و کنترل خود دارای ابزارهای قانونی زیر است:

- نظارت اولیه هنگام صدور پروانه فعالیت
- بررسی توان مالی بیمه‌گر
- بررسی تعرفه‌های بیمه، شرایط بیمه‌نامه‌ها، چگونگی

جدول ۴- مزیت‌ها و چالش‌های سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی در روسیه برای شرکت‌های بیمه

۱. رشد تولید ناخالص ملی روسیه ادامه خواهد یافت
۲. بالا بودن قیمت‌های نفت سبب می‌شود اقتصاد این کشور از منابع مالی خوبی برخوردار باشد
۳. سود سهام در این کشور مناسب است و این وضعیت ادامه خواهد یافت (بین ۵ تا ۲۵ درصد)
۴. روسیه بازار بسیار سودآوری است و در برخی از رشته‌ها بهترین بازار در جهان است
۵. بازار خرده‌فروشی روسیه همانند بازارهای توسعه یافته رقابتی نیست
۶. مصرف‌کنندگان روسی به کیفیت اهمیت می‌دهند
۷. روند فروش محصولات در روسیه مناسب است
۸. رقابت چندانی وجود ندارد
۹. قوانین مالیاتی برای شرکت‌های خارجی مناسب است
۱۰. قوانین معمولاً در جهت افزایش حضور شرکت‌های خارجی است
۱۱. بیشتر شرکت‌های خارجی معتقدند منابع انسانی موجود در روسیه جزو بهترین‌ها در جهان هستند
۱۲. ثبات سیاسی در این کشور وجود دارد

بیمه‌های عمر مستقیم هستند، نمی‌تواند در بیمه‌های اموال اتکایی قبول کنند. بر اساس قانون جدید حدود ۸۰۰ شرکت حق پذیرش ریسک‌های اتکایی را از دست دادند. البته بر اساس رایزنی‌هایی که لابی بیمه در دومای روسیه انجام داد، قانونگذاران این کشور متقاعد شدند قانون جدید را اصلاح نمایند. بر اساس اصلاحیه جدید شرکت‌های بیمه فرصت خواهند داشت تا سال ۲۰۰۷ فعالیت در خصوص بیمه‌های مستقیم زندگی و اتکایی غیرزندگی را از یکدیگر جدا کنند.

به دلیل اختلاطی که بین بیمه‌های مستقیم و اتکایی در شرکت‌های بیمه روسیه وجود دارد، آمار دقیقی در بخش بیمه‌های اتکایی تاکنون ارائه نشده است. بر اساس برآوردهایی که انجام شده است در سال ۲۰۰۲ مجموع حق بیمه تولید در بخش بیمه‌های اتکایی ۱/۱۶ میلیارد روبل بود که ۸۲ درصد آن بیمه‌های زندگی تشکیل می‌داد. ۱۰ درصد متعلق به بیمه‌های اتومبیل و ۸ درصد دیگر نیز مربوط به سایر رشته‌های بیمه‌ای بود.

حضور بیمه‌گران خارجی در بازار روسیه

حضور در بازار بیمه روسیه چندان آسان نیست ولی موانع موجود برای شرکت‌های بیمه متعلق به کشورهای عضو اتحادیه اروپا به تدریج برداشته شده است. روسیه مراحل نهایی پیوستن به سازمان تجارت جهانی را پشت سر می‌گذارد و با پیوستن نهایی این کشور مقررات آزادسازی در بازار بیمه آن نیز اجرا می‌شود.

در پایان سال ۲۰۰۴ بیمه‌گران خارجی حدود ۵ درصد بازار این کشور را در اختیار داشتند. این وضعیت نشان‌دهنده تردیدهای بیمه‌گران بین‌المللی نسبت به بازار بیمه روسیه است. ریسک سیاسی هنوز در این کشور بالاست، مقررات و قوانین مربوط به مالیات بردارآمد چندان خوشایند شرکت‌های خارجی نیست و نهایتاً اینکه قوانین مربوط به صندوق‌های بازنشستگی در ۱۰ سال گذشته ۵ بار تغییر کرده است. البته شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد، شرکت‌های بین‌المللی به تدریج به این رسیده‌اند که شرایط در حال بهبود است و در آینده چشم‌انداز روشنی برای فعالیت به وجود خواهد آمد.

فعال‌ترین شرکت‌های بین‌المللی بیمه در روسیه Allianz، AIG و Ergo و Zurech هستند. البته سه شرکت ژاپنی نیز برای فعالیت در روسیه طرح‌هایی را تدوین و اعلام کرده‌اند. این سه شرکت عبارت‌اند: شرکت مختلط بیمه‌های دریایی و آتش‌سوزی توکیو و نیچیدو، شرکت بیمه میتسوبی سومیتومو و شرکت بیمه سومپوژاپن. شرکت‌های بین‌المللی زیادی نیز طرح‌هایی را برای حضور در بازار بیمه روسیه تدوین کرده‌اند و در حال پیش‌بینی مقدمات آن هستند.

سرمایه‌گذاری ذخایر مالی و بررسی گزارش‌های عملکرد بیمه ایران

- درخواست گزارش از بیمه‌گران درباره توان مالی آنها و انجام تحقیقات در این باره از بانک‌ها، شرکت‌ها و شهروندان
- بررسی میزان اجرای قوانین و مقررات در شرکت‌های بیمه و بررسی میزان دقت و صحت گزارش‌های بیمه‌گران
- تهیه مدارک و اسناد لازم برای انحلال شرکت بیمه در صورتی که بدون پروانه فعالیت کرده باشد یا به صورت مستمر قوانین و مقررات را نقض نماید.
- تهیه مدارک و شواهد لازم در صورتی که یک بیمه‌گر ذخایر و منابع مالی خود را به صورت غیرقانونی سرمایه‌گذاری کرده باشد. در این صورت این منابع و سود حاصل به خزانه دولت واریز می‌شود.

در روسیه فقط اشخاص حقوقی می‌توانند به عنوان بیمه‌گر فعالیت کنند. فعالان بخش صنعت، تجارت یا بانکداری به صورت مستقیم نمی‌توانند فعالیت بیمه‌ای انجام دهند.

سازمان نظارتی بیمه، پروانه فعالیت در بیمه‌های اجباری و غیر اجباری در رشته‌های ذیل را صادر می‌کند:

بیمه‌های اشخاص

● بیمه‌های اموال

● بیمه‌های مسئولیت

● بیمه‌های انکایی

شاخه‌های بیمه‌ای که بیمه‌گر مجاز به فعالیت در آنهاست در ضمیمه پروانه ذکر می‌شود. سازمان نظارتی بر اساس قانون می‌تواند شرایط و الزاماتی در خصوص حسابداری و گزارش‌دهی مالی فعالیت‌های بیمه‌ای مقرر نماید.

چشم‌انداز آینده صنعت بیمه روسیه

بازار بیمه روسیه در حال گسترش است ولی در مقایسه با گستردگی کشور و سایر بخش‌های اقتصادی، صنعت بیمه این کشور توسعه

نیافته تلقی می‌شود. وضعیت مناسب اقتصادی، افزایش درآمدهای مردم و گسترش آگاهی‌های شهروندان روسی درباره مزایای بیمه چشم‌انداز روشنی برای صنعت بیمه این کشور فراهم کرده است تا در سال‌های آینده به سرعت توسعه یابد. پیش‌بینی می‌شود بازار بیمه این کشور به سوی نوعی تمرکز تدریجی پیش رود. افزایش حضور بیمه‌گران بین‌المللی در روسیه سبب خواهد شد، دانش فنی بیمه‌گران نیز افزایش یابد و با بهبود شبکه توزیع از هزینه‌های مدیریتی و اداری خود بکاهند. الکس برتولوتی (Alex Bertoloti) یکی از مدیران شعبه Coopers Pricewaterhouse در مسکو معتقد است در ۱۵ تا ۱۰ سال آینده مجموع حق بیمه‌های تولیدی روسیه به ۲۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید (این رقم در سال ۲۰۰۳ میلادی ۱۴/۱ میلیارد دلار بود).

برای این خوشبینی چند دلیل با توجه به تحولات اقتصادی اجتماعی روسیه ذکر می‌شود. نخست اینکه ولادیمیر پوتین در سال ۲۰۰۴ برای یک دوره چهار ساله دیگر به ریاست جمهوری انتخاب شد و طرفداران وی در پارلمان از اکثریت برخوردارند. بنابراین اختلافات و تعارض‌هایی همانند آنچه که در دهه ۱۹۹۰ بین دوما و دولت اتفاق افتاد، رخ نخواهد داد. پس از بی‌ثباتی‌ها و ناپایمانی‌های دوره حکومت یلتسین، رئیس‌جمهور روسیه ولادیمیر پوتین در این کشور امروزه به نماد ثبات تبدیل شده است.

در عرصه اقتصاد نیز باید گفت با توجه به افزایش قیمت‌های جهانی نفت، چشم‌انداز کوتاه مدت اقتصاد روسیه روشن و امیدوارکننده است. سوخت‌های فسیلی (نفت و گاز) بیش از ۵۰ درصد صادرات روسیه را تشکیل می‌دهد. بنابراین پیش‌بینی می‌شود رشد سالانه تولید ناخالص ملی این کشور ۶ تا ۷ درصد باشد.

در جوامع صنعتی یکی از مهم‌ترین ابزارهای تشکیل سرمایه بخش بیمه است. بر همین اساس دولت روسیه تلاش کرده است با اصلاح قوانین بیمه فعالیت‌های مربوط به بیمه‌گری را تسهیل نماید. البته باید گفت صنعت بیمه هنوز در این کشور چندان توسعه نیافته است و کارشناسان موارد زیر را برای توسعه این صنعت پیشنهاد می‌کنند:

- گسترش بیمه‌های اجباری تا شهروندان به بیمه روی آورند. با گسترش بیمه ریسک و مدیریت ریسک از شهروندان به شرکت‌های بیمه‌گر انتقال پیدا می‌کند.

- اعطای مشوق‌های مالیاتی به خریداران بیمه‌نامه‌ها. مثلاً برخورداری دارندگان بیمه‌نامه‌های عمر یا بازنشستگی از معافیت مالیاتی.

- آشنا کردن شهروندان با خدمات بیمه‌ای

- بهبود روش‌های بازاریابی در شرکت‌های بیمه روسیه.